

به نام خدا

عنوان مقاله: بررسی و تعیین نقش عوامل آموزشی مؤثر بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی

شهره کرمی - دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده کشاورزی - دانشگاه رازی

دکتر حسین آگهی - دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده کشاورزی - دانشگاه رازی

محل تحقیق: استان کرمانشاه

آدرس: کرمانشاه فرهنگیان فازیک بلوار امیرکبیر کوچه ۱۱۸ پلاک ۱۷۰ - کدپستی ۶۷۱۴۷۴۳۴۸۴

E-mail: Shohrhkarami@yahoo.com

0831-8240728

Tel: 09183305747

اگرچه اندیشه تعاون میراث کهن ایرانیان است و تعاون به تبع سنت‌های غنی مردمان این سرزمین بدون هیچ‌گونه مقرارت و آیین‌نامه‌های مصوب و مکتوب، از قدیم با تاروپود فرهنگ این مردم آمیخته بوده و در حل معضلات زندگی افراد جامعه نقش داشته است اما از آنجاکه زندگی بشر به طور دائم و ناگسستنی باید با نیازهای تغییرپذیر سازش داشته باشد بنابراین در زمینه همکاری و تعاون نمی‌توان تنها به تربیت ناآگاهانه اکتفا کرد بلکه باید آگاهانه روش‌های آموزشی گوناگون را بکار برد و از آن هم‌چون ابزاری برای رسیدن به اهداف تعاونی‌ها، سود جست. تحقیق حاضر، با هدف بررسی عوامل تأثیرگذار بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی بروی ۲۲۰ نفر از اعضاء تعاونی‌های تولیدی محصولات خارج از فصل استان کرمانشاه، انجام گردیده است. اطلاعات لازم بر اساس پرسشنامه جمع‌آوری و روایی آن بر اساس پانل متخصصین و پایایی آن با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۷ بدست آمد. عوامل تأثیرگذار بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی با استفاده از روش تحلیل عاملی، شناسایی شد. در ادامه، عواملی که در حوزه‌ی عوامل شخصیتی، عوامل آموزشی و عوامل فرهنگی-اجتماعی، عوامل مدیریتی و عوامل اقتصادی قرار داشتند با انجام تحلیل مسیر و با استفاده از نرم افزار SPSS تحلیل شد. یافته‌ها نشان می‌دهد علاوه بر اثر مستقیم عوامل آموزشی بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی، عوامل آموزشی اثرات غیرمستقیمی نیز از طریق عوامل شخصیتی، فرهنگی-اجتماعی، مدیریتی و اقتصادی بر موفقیت تعاونی‌ها دارند و مجموع اثرات مستقیم و غیرمستقیم (اثر کلی) گویای نقش بسیار پررنگ عوامل آموزشی در موفقیت تعاونی‌های تولیدی است.

کلید واژه‌ها: عوامل آموزش، موفقیت تعاونی‌ها، تحلیل عاملی، تحلیل مسیر.

مقدمه

تعاونی‌ها به عنوان یک الگوهای اقتصادی- اجتماعی می‌توانند با تأمین فرصت‌های شغلی و فراهم نمودن جایگاهی مؤثر و کارآمد در زمینه‌های گوناگون، برای گروه‌های مختلف جامعه، در سازمان‌دهی برای دستیابی به منافع اقتصادی - اجتماعی، به آن‌ها کمک کنند، بنابراین این تشکلهای توانایی قرار گرفتن در خدمت توسعه پایدار و برقراری عدالت را دارند. در شرایط کنونی فقط حدود ۵٪ از اقتصاد کشور به بخش تعاون اختصاص دارد که از اهداف دولت، فراهم‌سازی شرایط و امکانات برای دستیابی به سهم ۲۵٪ اقتصاد کشور به بخش تعاون، تا پایان برنامه پنجم (سال ۱۳۹۳) می‌باشد. بنابراین از آن‌جا که در جهت موفقیت تعاونی‌ها بایستی دستیابی به هدف گسترش تعاونی‌ها همزمان با هدف ارتقاء سرمایه‌های انسانی در این تشکلهای باشد، ضروری است زمینه‌های کسب موفقیت و پیشرفت تعاونی‌های تولیدی در بین نیروهای مولد جامعه فراهم گردد. یکی از زمینه‌های این ارتقاء، توجه بیشتر به نقش عوامل آموزشی در تعاونی‌هاست. آموزش تعاونی‌ها، به عنوان سرمایه محسوب می‌گردد و باید توجه داشت که عدم سرمایه‌گذاری در آموزش، در بلندمدت به اندازه‌ی مسائل مالی منجر به شکست تعاونی خواهد شد و باید با این دید از سوی بخش عمومی و تصمیم‌گیران به آن نگریده شود. بنابراین مطالعه حاضر، با هدف بررسی و تعیین نقش عوامل آموزشی مؤثر بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی، به منظور روشن شدن اثرات مستقیم و اثرات غیرمستقیم این عوامل انجام گردیده است که می‌تواند در جهت روشن‌گری و بهبود اساسی‌ترین ارکان پایداری تعاونی‌ها، که در خدمت توسعه پایدار و برقراری عدالت هستند، مؤثر واقع گردد که در نهایت گسترش تعاونی‌ها با موفقیت آن‌ها همراه گردد.

عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونی‌ها

امینی و همکاران (۱۳۸۶) در نتیجه تحقیق خود با عنوان «ارزیابی تأثیر آموزش در موفقیت شرکت‌های تعاونی مرغداران» نشان داده‌اند که بین دو متغیر آموزش و موفقیت شرکت‌ها، رابطه مستقیم و معنی‌داری وجود دارد و هرچه آموزش‌های ارائه شده در رابطه با شغل و مسوولیت اعضای شرکت بیشتر باشد، این شرکت از موفقیت افزون‌تری برخوردار می‌شوند. همین‌طور نشان داده‌اند که در شرکت‌هایی که هیأت‌های مدیره آن‌ها از سطح تخصص بالاتری برخوردارند، آموزش بیشتری ارائه شده است. در این شرکت‌ها مشارکت اعضاء در افزایش میزان سرمایه، در مقایسه با شرکت‌های که آموزش کمتری داشته‌اند، بیشتر است.

امینی و همکاران (۱۳۸۶) در نتیجه تحقیق خود با عنوان «بررسی علل و میزان موفقیت شرکت‌های تعاونی مرغداران استان‌های مازندران و گلستان» نشان داده‌اند که میزان موفقیت تعاونی‌ها تا حدود زیادی با عواملی همچون میزان بهره‌مندی اعضاء از آموزش در ارتباط است. (امینی و صفری شالی؛ ۱۳۸۱، امینی و رضانی و احمدی؛ ۱۳۸۱، امینی و رضانی؛ ۱۳۸۵) از آموزش به عنوان یکی از عوامل مؤثر در موفقیت تعاونی‌ها نام می‌برند. آقاجانی و رزانه (۱۳۸۰) معتقد است عدم موفقیت شرکت‌های تعاونی به عواملی مانند: عدم آشنایی اعضاء با فلسفه تعاون، عدم آموزش کافی، عدم آشنایی با بهبود روش‌های بهره‌برداری بستگی دارد. صفری شالی (۱۳۸۰) در نتیجه تحقیق خود با عنوان «بررسی فعالیت‌ها و عملکرد شرکت‌های تعاونی کشاورزی مرغداران استان تهران» معتقد است آموزش اعضاء از عوامل درون‌سازمانی است که با موفقیت رابطه مثبت و مستقیم دارد. نارایان (۱۹۹۵) در نتیجه بررسی ۱۲۱ تعاونی آبران در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین، افزایش مهارت‌ها و آگاهی‌های گروه‌ها در رابطه با مشارکت آنان در مدیریت و چگونگی تحقق آن، را از عوامل مؤثر بر موفقیت و تداوم فعالیت‌های تعاونی دانسته است. جان و همکارانش (۲۰۰۱) شناخت اعضاء نسبت به اصول تعاون و پایبندی به آن را از مؤثرترین عوامل در موفقیت تعاونی‌ها می‌داند. کارلو و همکارانش (۲۰۰۰) ناآگاهی اعضاء و غفلت از اصول تعاون را از دلایل عدم موفقیت تعاونی‌ها می‌داند. آمودئو (۲۰۰۱) معتقد است آموزش مدیران و کارکنان تعاونی در موفقیت تعاونی‌ها مؤثر است. امینی و همکاران (۱۳۸۶) در نتیجه تحقیق خود با عنوان «ارزیابی مهم‌ترین مؤلفه‌های درون- سازمانی در موفقیت شرکت‌های تعاونی مرغداران تهران» نشان داده‌اند متغیرهای میزان شناخت اعضاء از اصول تعاون،

میزان برخورداری اعضای از آموزش با سطح معنی‌دار قابل قبول و در جهت مستقیم و فزاینده بر موفقیت تعاونی‌ها تأثیر داشته است. آن‌ها معتقدند با افزایش شناخت اعضای از اصول و فلسفه تعاون، به عبارتی با افزایش باور اعضای به انگاره‌های تعاونی، موفقیت آن‌ها افزون می‌گردد و برای افزایش شناخت اعضای از اصول تعاونی، به نظر می‌رسد طریقی جزء گذر از راه آموزش نیست. شاید مدعایی دور از واقعیت نباشد اگر عنوان شود که بدون شک بخشی از افزایش مشارکت اعضای در امور شرکت‌ها نیز می‌تواند در گرو آموزش هرچه بیشتر باشد. امینی و همکارش (۲۰۰۸) در نتیجه تحقیق خود با عنوان «بررسی فاکتورهای موفقیت شرکت‌های تعاونی مرغ‌داران در استان‌های غربی ایران» نشان داده‌اند فاکتورهای: توجه به برنامه‌های آموزشی، کیفیت ارائه برنامه‌های آموزشی دارای بیشترین اهمیت در موفقیت آن‌ها به شمار می‌رود. شو فانگ و لئونارد (۱۹۹۸) نیز معتقد است آموزش در افزایش تعهد اعضای به بالندگی تعاونی‌ها تأثیر شایانی دارد. رضازاده صابر (۱۳۷۹) نیز معتقد است افزایش دانش و مهارت شغلی در پیشرفت و توسعه مشاغل کارآفرینی تأثیرگذار است. بهویان و اولسون (۱۹۹۸) معتقدند آموزش اعضای، کارکنان، مدیران (مدیران عامل و هیأت‌مدیره) در موفقیت تعاونی‌ها اثر مثبت دارد. گرو دنز و همکارانش (۱۹۸۷) معتقدند عدم موفقیت در تعاونی‌ها به فقدان اطلاعات و مهارت‌های موردنیاز در رابطه با شغل مربوط می‌باشد. به اعتقاد رابرتسون و همکارانش (۲۰۰۳) از عوامل تأثیرگذار بر عدم موفقیت در کسب و کارهای جدید و کارآفرینانه عدم وجود خدمات مشاوره‌ای و نداشتن آگاهی و مهارت‌های لازم است. معصومی (۱۳۶۷) بر این باور است که بی‌سوادی و عدم آگاهی به فلسفه تعاون تهدیداتی جدی در جهت موفقیت تعاونی‌ها می‌باشند. شیرزادی (۱۳۸۲) معتقد است از عوامل تأثیرگذار در موفقیت و افزایش کارایی تعاونی‌ها، آموزش عملی و صحیح فرهنگ تعاون به اعضای و مدیران تعاونی و شرکت ارکان تعاونی در دوره‌های آموزشی - تخصصی و مهارت‌های فنی که زمینه‌ساز تلفیق پویای علم و تجربه و عمل است، می‌باشد. تیرو و همکارش (۱۹۹۴) از عوامل تأثیرگذار در موفقیت فعالیت‌های کارآفرینانه به داشتن مهارت - های لازم در کار اشاره می‌کنند. واندسویث (۲۰۰۱) عامل موفقیت تعاونی‌ها را برقراری ارتباط مناسب بین اعضای می‌داند و معتقد است که مشارکت آن‌ها باعث موفقیت و سودآوری بیشتر تعاونی می‌گردد. اردمن و کوتز (۲۰۰۵) معتقد است مهارت در کار، کسب آموزش‌های لازم و مورد نیاز در رابطه با کار، در موفقیت کاری مؤثر است. شاور و اسکات (۱۹۹۱) معتقدند موفقیت شغلی به چگونگی آموزش و میزان آموزش برمی‌گردد. کرم‌پورگتایی (۱۳۸۱) بر این باور است که آموزش کارکنان و مدیران از مهم‌ترین عوامل مؤثر در موفقیت تعاونی‌هاست. روزا و همکارانش (۲۰۰۰) معتقدند شناخت اعضای از اصول تعاون از عوامل بسیار مهم در موفقیت تعاونی‌ها است. رودریگز (۲۰۰۳) نیز آموزش ناکافی و عدم آموزش‌های تخصصی را موانع بسیار مهم در موفقیت تعاونی‌ها می‌داند. مرادی‌نژاد و همکاران (۱۳۸۶) در نتیجه تحقیق خود در رابطه با «موانع توسعه کارآفرینی در واحدهای تولیدی گلخانه‌ای در ایران» عنوان می‌کنند که آموزش گلخانه‌داران با به‌سازی دانش پیشین مهارتی و اطلاعاتی آن‌ها نقش بسزایی در توسعه فعالیت‌ها و توانمندی آن‌ها در توسعه کارآفرینانه کسب و کارهای مربوطه ایفاء می‌نمایند. نتایج این پژوهش نیز حاکی از نبود آموزش مهارت‌های کارآفرینانه، عدم خدمات مشاوره‌ای، نبود اطلاعات کافی از بازار داخلی، عدم اطلاعات کافی از بازار خارجی، عدم وجود آموزش‌های فنی در مورد محصولات گلخانه - ای، عدم اطلاعات کافی در مورد چگونگی صادرات محصولات گلخانه‌ای، عدم وجود برنامه‌های آموزشی ترویجی در مورد چگونگی صادرات محصولات گلخانه‌ای بوده است. مرادی‌نژاد و همکاران (۱۳۸۶) در تحقیق خود در رابطه «تحلیل سازه - های مؤثر بر توسعه کارآفرینی در واحدهای تولیدی گلخانه‌ای در ایران» پیشنهاد کرده‌اند که از طریق آموزش‌های مورد نیاز برای بهبود سازه‌های روان‌شناختی کارآفرینان اقدام شود. مرادی‌نژاد و همکاران (۱۳۸۷) در نتیجه تحقیق خود در رابطه با «تحلیل عوامل محیطی مؤثر بر موفقیت کارآفرینان واحدهای تولیدی گلخانه‌ای در ایران» از جمله سازه‌های محیطی تأثیرگذار بر موفقیت کارآفرینان به عوامل محیط اطلاعاتی (فراهم بودن اطلاعات در مورد بازارهای داخلی و جهانی محصولات گلخانه‌ای، میزان فراهم بودن خدمات مشاوره‌ای در امور تولید محصولات گلخانه‌ای) اشاره می‌کنند.

جیمز (۲۰۰۵) در مطالعه‌ای که در تعاونی‌های لبنی و قهوه در کیامو کنیا انجام داده است فاکتورهای موفقیت را شامل: مشاوره اعضای و انتشار مناسب و به موقع اطلاعات و فاکتورهای شکست را شامل: عدم مهارت‌های وسیع اعضای و فقر یا

فقدان ارتباط بین اعضاء و کشاورزان عنوان می‌کند. استالدیرو همکارانش (۲۰۰۸) در نتیجه تحقیق خود در تعاونی‌های تولید گوشت خوک، عنوان می‌کنند نیازهای آموزشی پیچیده، به طور فزاینده‌ای در صنایع مدرن کشاورزی مورد نیاز است. کیلسی (۲۰۰۸) برگزاری کارگاه‌های آموزشی در راستای ارائه خدمات ترویجی به تعاونی‌ها به عنوان بخشی از حرفه است که نتیجه آن افزایش مهارت‌ها و خودکارآمدی است و می‌توان آن را به نردبان توسعه تشبیه نمود. رضانی و همکارش (۲۰۰۷) معتقدند عاملی که بیشترین تأثیر را در موفقیت تعاونی‌ها دارد آموزش است. آمودئو (۲۰۰۱) معتقد است ارتقاء دانش اعضاء تعاونی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در موفقیت تعاونی‌ها می‌باشد. بریانز و همکارانش (۲۰۰۱) نیز معتقدند مهم‌ترین عامل مؤثر در موفقیت تعاونی‌ها آموزش مدیران و کارکنان است. ناهید (۱۳۴۶) بر این باور است که از دلایل عدم موفقیت تعاونی‌های کشاورزی عدم اطلاع مدیران و اعضاء از اصول تعاون و عدم آموزش برای مدیران، کارکنان و اعضاء می‌باشد. ایوانی (۱۳۸۶) هم معتقد است برگزاری دوره‌های آموزشی از دلایل موفقیت تعاونی‌هاست. سیلواراجو (۱۳۸۴) معتقد است عدم مشارکت اعضاء که لازمه موفقیت در تعاونی‌هاست ناشی از عدم شناخت اعضاء از اصول تعاون و عدم آموزش مناسب است که انگیزه و رغبت مشارکت را از بین می‌برد. به اعتقاد پرکاش (۱۹۸۰) آگاهی و شناخت اعضاء نسبت به اصول تعاون از دلایل موفقیت تعاونی‌هاست.

متغیرها

- X1 = بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های کار آفرینی
 X2 = بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های ارتباطی
 X3 = بهره‌مندی از دوره‌های آموزش فنی
 X4 = بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی نحوه‌ی همکاری
 X5 = آشنایی اعضاء با اصول تعاونی
 X6 = شرکت در دوره‌های کارورزی
 X7 = اطلاع‌رسانی در رابطه با تکنولوژی و نوآوری‌ها
 X8 = کمک و اطلاع‌رسانی مهندسين کشاورزی
 X9 = عوامل شخصیتی: این عوامل بر مبنای متغیرهای وجود روحیه کارآفرینی، علاقه به کار تولیدی، انگیزه برای کار تولیدی، توانایی ابتکار و نوآوری، وجود روحیه انعطاف‌پذیر در کار و توانایی ریسک‌پذیری سنجیده شده است.
 X10 = عوامل فرهنگی - اجتماعی: این عوامل بر مبنای متغیرهای مشارکت فعال اعضاء در تعاونی، ایجاد روحیه همکاری بین اعضاء، تمایل اعضاء به ارتقاء دانش کاری، اعتقاد و باور اعضاء به فلسفه تعاون، ارتباط و تعامل با تعاونی‌های دیگر و استفاده از تجربیات تعاونی‌های دیگر سنجیده شده است.
 X11 = عوامل مدیریتی: این عوامل هم بر مبنای متغیرهای اهمیت به توسعه منابع انسانی، مدیریت فرصت‌ها و تهدیدها، سازماندهی مناسب اعضاء، توجه به نظرات جامعه، مدیریت مناسب بین تولید و بازاریابی و میزان پاسخ‌گویی مدیر به اعضاء سنجیده شده است.
 X12 = عوامل اقتصادی: این عوامل بر مبنای متغیرهای تمایل به سرمایه‌گذاری بلندمدت، مشارکت اقتصادی اعضاء، بهره‌مندی از تسهیلات و اعتبارات دولتی و بازاریابی محصولات سنجیده شده است.

هدف پژوهش

هدف کلی پژوهش، بررسی و تعیین نقش عوامل آموزشی مؤثر بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی می‌باشد. دستیابی به این هدف مستلزم دستیابی به اهداف اختصاصی زیر می‌باشد:

۱. تعیین اثر عوامل آموزشی بر موفقیت، از دیدگاه اعضاء تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) استان کرمانشاه.
۲. تعیین ماتریس ضرایب همبستگی متغیرهای مستقل، در تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) استان کرمانشاه.
۳. بررسی اثر مستقیم عوامل آموزشی بر موفقیت، تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) استان کرمانشاه.
۴. بررسی اثرات غیرمستقیم عوامل آموزشی مؤثر بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) استان کرمانشاه.

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از جهت روش توصیفی- همبستگی است. جامعه آماری در این تحقیق شامل ۵۳۰ نفر عضو، ۷۴ واحد تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) استان کرمانشاه می‌باشد. نمونه آماری شامل ۲۲۰ نفر از اعضاء تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) واقع در شهرستان‌های کرمانشاه، سرپل‌ذهاب، قصرشیرین، دالاهو، صحنه، هرسین، روانسر، جوانرود، پاره، ثلاث‌باباجانی، کنگاور و سنقر می‌باشد که براساس روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی- بدین ترتیب که ابتدا واحدهای تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) در طبقه‌هایی که از نظر صفت متغیر همگن‌تر هستند گروه‌بندی شد، تا تغییرات آن‌ها در درون گروه‌ها کمتر شود در مرحله دوم تعداد حجم نمونه که مطابق جدول، کرجسی و مورگان تعیین شده است، از هر طبقه به روش تصادفی ساده- انتخاب گردید.

جمع آوری اطلاعات، از طریق پرسشنامه صورت گرفت، که شامل سه بخش، یک بخش سئوالاتی راجع به ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای اعضاء تعاونی‌ها؛ بخش دوم سئوالاتی به منظور تعیین اثر عوامل آموزشی بر موفقیت، از دیدگاه اعضاء تعاونی‌های تولیدی و بخش سوم گویه‌های به منظور بررسی اثرات عوامل آموزشی بر موفقیت بود. طیف لیکرت مورد استفاده در پرسشنامه به صورت (یک = بسیار کم؛ دو = کم؛ سه = متوسط؛ چهار = زیاد؛ پنج = بسیار زیاد) می‌باشد. روایی پرسشنامه توسط پانل متخصصین انجام شد و پایایی آن با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ محاسبه گردید که ضریب آلفا کرونباخ ۰/۸۷ به دست آمد. سپس پرسشنامه در اختیار اعضاء تعاونی‌ها قرار گرفت و پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS بهره گرفته شد. به منظور تعیین رابطه بین متغیرهای تحقیق از ضریب همبستگی اسپرمن استفاده شد و در نهایت به منظور تعیین روابط بین متغیرها مطابق با واقعیت‌های موجود و بررسی اثرات مستقیم و غیر مستقیم متغیرها از روش تحلیل مسیر (Path Analysis) بهره گرفته شد.

یافته‌ها و بحث

ویژگی‌های فردی

بر اساس نتایج پرسشنامه‌ها، اعضاء تعاونی‌ها از نظر سطح تحصیلات ۵/۱٪ بی سواد، ۱۸٪ سواد ابتدایی، ۲۲/۱٪ راهنمایی، ۳۲/۳٪ دیپلم، ۱۵/۷٪ فوق‌دیپلم و ۶/۹٪ لیسانس و بالاتر بوده‌اند.

بر اساس نتایج پرسشنامه‌ها و بررسی وضعیت افراد تحت سرپرستی ۳۵/۵٪ از اعضاء تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) که بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند در طبقه ۶-۴ نفر قرار دارند و به ترتیب ۲۵/۹٪ در طبقه ۹-۷ نفر، ۲۵٪ در طبقه ۳-۱ نفر، ۱۳/۶٪ در طبقه بالاتر از ۹ نفر قرار گرفته‌اند.

بر اساس نتایج پرسشنامه‌ها، میانگین سن اعضاء تعاونی‌ها، ۳۷ سال است که جوان‌ترین فرد ۱۷ سال و مسن‌ترین فرد ۶۲ سال داشتند.

مطابق بررسی جنسیت اعضاء تعاونی‌ها در پرسشنامه‌ها، ۷۴/۵٪ اعضاء تعاونی‌ها، مرد و ۲۵/۵٪ زن هستند.

بررسی وضعیت تأهل اعضاء تعاونی‌ها، در پرسشنامه نشان می‌دهد که ۷۹/۱٪ اعضاء تعاونی‌ها، متأهل و ۲۰/۹٪ مجردند. بر اساس نتایج پرسشنامه‌ها، ۵۱/۸٪ از پاسخ‌گویان تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) که بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند عضو عادی و به ترتیب ۲۵/۹٪ هیأت مدیره و ۲۲/۳٪ مدیر عامل بوده‌اند.

ویژگی‌های حرفه‌ای

بر اساس نتایج پرسشنامه‌ها، سابقه‌ی عضویت ۴۳/۶٪ از اعضاء تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) با بیشترین فراوانی در طبقه ۷-۵ سال قرار داشته و به ترتیب ۱۷/۳٪ در طبقه ۴-۲ سال، ۱۶/۸٪ در طبقه ۱۰-۸ سال، ۱۰/۹٪ در طبقه بالاتر از ۱۰ سال و ۱۰/۱٪ در طبقه کمتر از ۲ سال قرار داشته است.

مطابق نتایج پرسشنامه‌ها، ۳۱/۸٪ از اعضاء تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) که بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند سابقه‌ی کشاورزی در غلات داشته و به ترتیب ۲۴/۱٪ سابقه‌ی کشاورزی هیچ نوعی از محصول و ۲۱/۸٪ سابقه‌ی کشاورزی در صیفی‌جات، ۱۵٪ سابقه‌ی کشاورزی در سبزی‌جات و ۶/۴٪ سابقه‌ی کشاورزی در محصولات باغی داشته‌اند.

با توجه به یافته‌ها و به منظور دستیابی به هدف کلی تحقیق هر یک از اهداف اختصاصی تحقیق در زیر به ترتیب مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

هدف اول: تعیین اثر عوامل آموزشی بر موفقیت، از دیدگاه اعضاء تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) استان کرمانشاه.

در جدول ۱ توزیع فراوانی دیدگاه اعضاء در رابطه با اثر عوامل آموزشی بر موفقیت کاری آورده شده است. بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های کار آفرینی، از دیدگاه ۹۲/۸٪ از اعضاء تعاونی‌ها، با میانگینی برابر با ۴/۶۴ در حد زیاد تا بسیار زیاد مؤثر بر موفقیت تعاونی ارزیابی شده است. بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های ارتباطی، از دیدگاه ۹۲/۶٪ از اعضاء تعاونی‌ها، با میانگینی برابر با ۴/۶۳ در حد زیاد تا بسیار زیاد مؤثر بر موفقیت تعاونی ارزیابی شده است. بهره‌مندی از دوره‌های آموزش فنی، با میانگینی برابر با ۴/۵۸ از دیدگاه ۹۱/۶٪ از اعضاء تعاونی‌ها، در حد زیاد تا بسیار زیاد مؤثر بر موفقیت تعاونی ارزیابی شده است. بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی نحوه‌ی همکاری، با میانگینی برابر با ۴/۴۹ از دیدگاه ۸۹/۸٪ از اعضاء تعاونی‌ها، در حد زیاد مؤثر بر موفقیت تعاونی ارزیابی شده است. آشنایی اعضاء با اصول تعاونی، از دیدگاه ۸۱/۲٪ از اعضاء تعاونی‌ها، با میانگینی برابر با ۴/۰۶ در حد زیاد مؤثر بر موفقیت تعاونی ارزیابی شده است. شرکت در دوره‌های کارورزی هم، از دیدگاه ۸۰/۸٪ از اعضاء تعاونی‌ها، با میانگینی برابر با ۴/۰۴ در حد زیاد مؤثر بر موفقیت تعاونی ارزیابی شده است. اطلاع‌رسانی در رابطه با تکنولوژی و نوآوری‌ها، از دیدگاه ۷۹/۴٪ از اعضاء تعاونی‌ها، با میانگینی برابر با ۳/۹۷ در حد زیاد مؤثر بر موفقیت تعاونی ارزیابی شده است. کمک و اطلاع‌رسانی مهندسیین کشاورزی، از دیدگاه ۷۹/۲٪ از اعضاء تعاونی‌ها، با میانگینی برابر با ۳/۹۶ در حد زیاد مؤثر بر موفقیت تعاونی ارزیابی شده است.

جدول ۱- توزیع فراوانی دیدگاه اعضاء در رابطه با اثر عوامل آموزشی بر موفقیت (n = ۲۲۰)

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های کار آفرینی	۴/۶۴	۰/۵۳۳
بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های ارتباطی	۴/۶۳	۰/۵۰۲
بهره‌مندی از دوره‌های آموزش فنی	۴/۵۸	۰/۵۷۹
بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی نحوه‌ی همکاری	۴/۴۹	۰/۶۴۱

۰/۸۶۵	۴/۰۶	آشنایی اعضاء با اصول تعاونی
۱/۰۳۵	۴/۰۴	شرکت در دوره‌های کارورزی
۰/۹۷۹	۳/۹۷	اطلاع‌رسانی در رابطه با تکنولوژی و نوآوری‌ها
۰/۹۷۳	۳/۹۶	کمک و اطلاع‌رسانی مهندسين کشاورزی

منبع: یافته‌های پژوهش

هدف دوم: تعیین ماتریس ضرایب همبستگی متغیرهای مستقل، در تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) استان کرمانشاه.

بررسی ماتریس ضرایب همبستگی گویای این است که همبستگی مثبت و معنی‌داری بین تمامی متغیرهای مستقل، وجود دارد.

جدول ۲- ماتریس ضرایب همبستگی متغیرهای مستقل، در تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) مورد مطالعه

متغیرها	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12
X1	۰/۸۲**												
X2	۰/۷۴**	۰/۶۳**											
X3	۰/۸۰**	۰/۶۸**	۰/۵۰**										
X4	۰/۷۹**	۰/۵۹**	۰/۵۵**	۰/۴۱**									
X5	۰/۶۳**	۰/۵۱**	۰/۶۱**	۰/۴۳**	۰/۶۷**								
X6	۰/۵۷**	۰/۵۷**	۰/۵۱**	۰/۶۵**	۰/۴۶**	۰/۳۳**							
X7	۰/۵۲**	۰/۶۳**	۰/۵۴**	۰/۵۸**	۰/۴۰**	۰/۳۷**	۰/۳۹**						
X8	۰/۵۶**	۰/۶۰**	۰/۵۴**	۰/۵۹**	۰/۴۳**	۰/۳۶**	۰/۳۶**	۰/۶۵**					
X9	۰/۵۵**	۰/۶۹**	۰/۶۱**	۰/۶۸**	۰/۵۷**	۰/۵۲**	۰/۴۹**	۰/۵۳**	۰/۳۹**				
X10	۰/۶۲**	۰/۵۵**	۰/۴۷**	۰/۵۸**	۰/۵۹**	۰/۵۴**	۰/۴۲**	۰/۶۲**	۰/۵۲**	۰/۵۴**			
X11	۰/۴۱**	۰/۶۴**	۰/۵۶**	۰/۵۹**	۰/۵۸**	۰/۵۵**	۰/۴۶**	۰/۵۳**	۰/۵۶**	۰/۵۱**	۰/۶۲**		
X12	۰/۳۴**	۰/۴۲**	۰/۴۴**	۰/۴۳**	۰/۴۱**	۰/۳۸**	۰/۴۲**	۰/۴۵**	۰/۳۹**	۰/۴۲**	۰/۴۶**	۰/۳۸**	

منبع: یافته‌های پژوهش

* معنی‌داری در سطح خطا ۵٪

** معنی‌داری در سطح خطا ۱٪

هدف سوم: بررسی اثر مستقیم عوامل آموزشی بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) استان کرمانشاه با توجه به اثرات علی هر یک از متغیرهای مدل در اشکال ۱ و ۲ بر موفقیت و مطابق جدول ۳ و بر اساس تفکیک اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرها بر موفقیت مشاهده می‌شود که:

بهره‌مندی از دوره‌های آموزش فنی بیشترین اثر مستقیم مثبت و معنی‌دار را بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی دارد ($P133 = 0/58$). این یافته با مطالعات (مرادی‌نژاد و همکاران، ۱۳۸۶؛ امینی و همکارش، ۱۳۸۵؛ شیرزادی، ۱۳۸۲؛ رودریگز، ۲۰۰۳) در رابطه با شرکت ارکان تعاونی در دوره‌های آموزشی تخصصی و مهارت‌های فنی و میزان بهره‌مندی اعضاء از آموزش مهارت فنی همسو است.

بعد از بهره‌مندی از دوره‌های آموزش فنی اثر مستقیم مثبت و معنی‌دار بیشتر بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی اختصاص به بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های کار آفرینی دارد ($P131 = 0/47$). این یافته با مطالعه (مرادی‌نژاد و همکاران، ۱۳۸۶) در رابطه با آموزش مهارت‌های کارآفرینانه، مطابقت دارد.

بیشترین اثر مستقیم مثبت و معنی‌دار بعدی بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی به بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی نحوه‌ی همکاری اختصاص دارد ($P134 = 0/41$). این یافته نیز با یافته‌های (امینی و همکاران، ۱۳۸۶؛ ازکیا و غفاری، ۱۳۸۳؛ شیرزادی، ۱۳۸۲؛ آقاجانی ورزنده، ۱۳۸۰؛ گابریل، ۲۰۰۲؛ نظام‌شهیدی، ۱۳۷۸؛ دعائی، ۱۳۷۴؛ شیرانی، ۱۳۶۸؛ معصومی، ۱۳۶۷؛ پرکاش، ۱۹۸۰) در رابطه با ایجاد تقویت روحیه‌ی تعاون و همکاری و تفاهم بین اعضا، همخوانی دارد.

مورد بعد که دارای بیشترین اثر مستقیم مثبت و معنی‌دار بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی است بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های ارتباطی می‌باشد ($P132 = 0/38$). این یافته هم با مطالعات (چوپانی، ۱۳۷۷؛ شعبان‌علی فمی و همکاران، ۱۳۸۵؛ سلطانی، ۱۳۸۵) در رابطه با نیاز به افزایش ظرفیت متقابل اعضای تعاونی برای ارتباط و تعامل با دیگران و توانایی‌های ارتباطی و تأثیر آن بر موفقیت تعاونی‌ها مطابقت دارد.

آشنایی اعضا با اصول تعاونی‌داری بالاترین اثر مستقیم مثبت و معنی‌دار بعدی بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی است ($P135 = 0/30$). این یافته نیز با نتایج تحقیق (امینی و همکاران، ۱۳۸۶؛ شیرزادی، ۱۳۸۲؛ آقاجانی ورزنده، ۱۳۸۰؛ معصومی، ۱۳۶۷؛ پرکاش، ۱۹۸۰) مبنی بر تأثیر آشنایی و آموزش عملی اصول تعاون به اعضا، بر موفقیت مطابقت دارد.

متغیر بعدی که دارای اثر مستقیم مثبت و معنی‌دار بیشتر بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی است، شرکت در دوره‌های کارورزی است ($P136 = 0/29$). این یافته با مطالعات (اردمن و کونز، ۲۰۰۵؛ امینی و رضانی، ۱۳۸۰) در رابطه با آموزش‌های کاربردی و لازم و مورد نیاز در رابطه با کار و رابطه آن با موفقیت کاری مطابقت دارد.

اثر مستقیم مثبت و معنی‌دار بعد بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی کمک و اطلاع‌رسانی مهندسان کشاورزی می‌باشد ($P138 = 0/28$). این یافته نیز با مطالعات (ملک محمدی، ۱۳۷۲؛ بلکبرن، ۱۳۸۰؛ کاری، ۱۳۸۱) در رابطه با تأثیر کمک و اطلاع‌رسانی مهندس مشاور خوب بر موفقیت کاری مطابقت دارد.

اثر مستقیم مثبت و معنی‌دار بعد بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی اطلاع‌رسانی در رابطه با تکنولوژی و نوآوری‌ها می‌باشد ($P137 = 0/26$). این یافته نیز با یافته جیمز و همکارش (۲۰۰۵) در رابطه با انتشار مناسب و به موقع اطلاعات و نقش آن بر موفقیت همخوانی دارد.

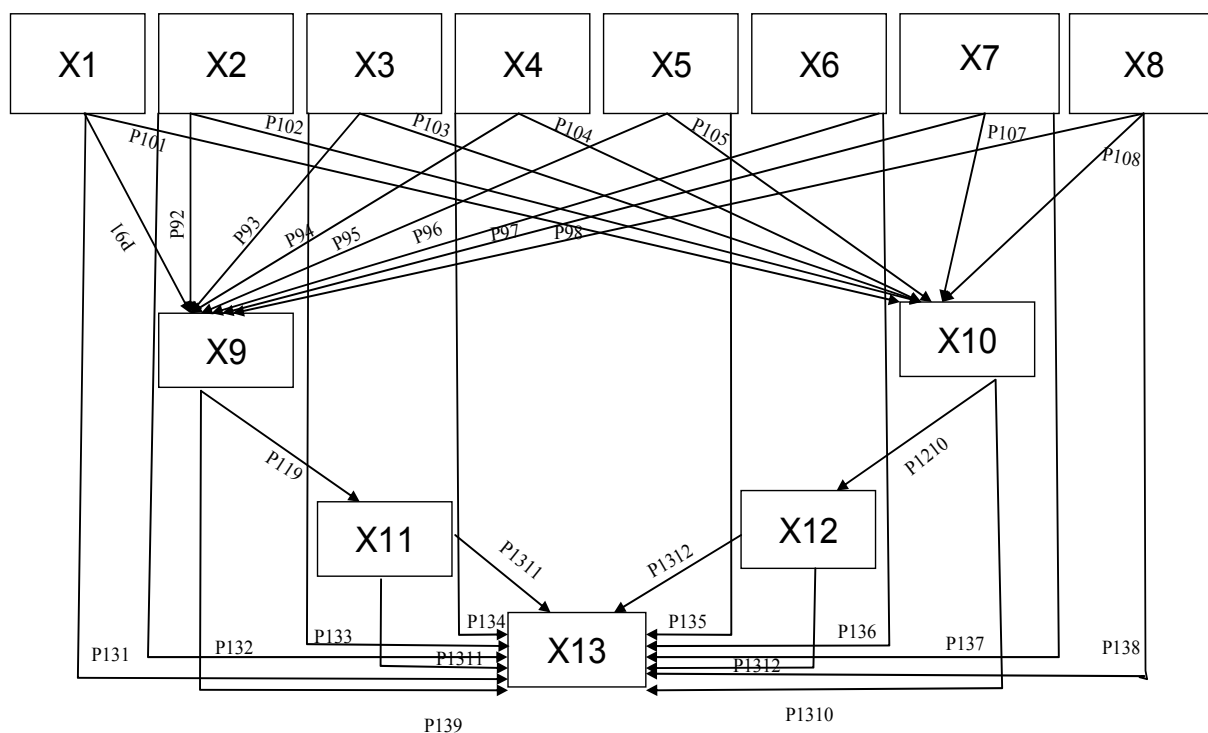
عوامل شخصیتی و عوامل فرهنگی - اجتماعی هم به طور برابر اثر مستقیم مثبت و معنی‌داری هر کدام بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی دارند ($P139 = 0/34$) ($P1310 = 0/34$). این یافته با یافته‌های (مرادی‌نژاد و همکاران، ۱۳۸۶؛ شعبان‌علی فمی و همکاران، ۱۳۸۵؛ سلطانی، ۱۳۸۵؛ رابرتسون و همکاران، ۲۰۰۳؛ هاردا، ۲۰۰۳؛ بیاور، ۲۰۰۲؛ مقیمی، ۱۳۷۹؛ واتسون و همکاران، ۱۹۹۸؛ برونیس و همکارانش، ۱۹۹۷؛ لامپکین و همکارش، ۱۹۹۶؛ هورنزی و همکاران، ۱۹۹۳؛ تیمونز، ۱۹۸۷) در رابطه با نقش مثبت عوامل شخصیتی مطابقت دارد. این یافته با مطالعات (امینی و همکاران، ۲۰۰۸؛ شعبان‌علی فمی و همکاران، ۱۳۸۵؛ سلطانی، ۱۳۸۵؛ بیات، ۱۳۸۵؛ دیدی، ۲۰۰۴؛ ازکیا و غفاری، ۱۳۸۳؛ هاردا، ۲۰۰۳؛ بیاور، ۲۰۰۲؛ گابریل، ۲۰۰۲؛ روزا و همکاران، ۲۰۰۰؛ صفری‌شالی، ۱۳۸۰؛ رضازاده صابر، ۱۳۷۹؛ نظام‌شهیدی، ۱۳۷۸؛ چوپانی، ۱۳۷۷؛ دعائی، ۱۳۷۴؛ هاکلیوس، ۱۹۹۶؛ شیرانی، ۱۳۶۸؛ اتحادیه کشاورزی استرالیا، ۱۹۸۸؛ نارایان، ۱۹۹۵؛ کوبیا و نوارو، ۱۹۷۲) در رابطه با نقش مثبت عوامل فرهنگی - اجتماعی همسو است.

عوامل مدیریتی نیز دارای اثر مستقیم مثبت و معنی‌دار بعدی بر روی موفقیت تعاونی‌های تولیدی می‌باشد ($P109 = 0/25$). این یافته با مطالعات (امینی و همکارش، ۲۰۰۸؛ مرادی‌نژاد و همکاران، ۱۳۸۶؛ امینی و همکاران، ۱۳۸۶؛ جیمز و همکارش، ۲۰۰۵؛ شعبان‌علی فمی و همکاران، ۱۳۸۵؛ سلطانی، ۱۳۸۵؛ هاردا، ۲۰۰۳؛ بیاور، ۲۰۰۲؛ کنفرانس بین‌المللی کار، ۲۰۰۲؛ بهویان، ۲۰۰۰؛ برونیس و همکارانش، ۱۹۹۷؛ سرسختی عراقی، ۱۳۷۴؛ دعائی، ۱۳۷۴؛ گردنوز و همکاران، ۱۹۸۷؛ ناهید، ۱۳۴۶) در رابطه با نقش عوامل مدیریتی بر موفقیت کاری همخوانی دارد.

عوامل اقتصادی هم دارای آخرین اثر مستقیم مثبت و معنی‌دار بعدی بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی می‌باشند ($P108 = 0/23$). این یافته با مطالعات (ایوانی، ۱۳۸۶؛ جیمز و همکارش، ۲۰۰۵؛ شعبان‌علی فمی و همکاران، ۱۳۸۵؛

سلطانی، ۱۳۸۵؛ بیات، ۱۳۸۵؛ گابریل، ۲۰۰۲؛ مقیمی، ۱۳۷۹؛ چاندراسیکیرا، ۱۹۹۰؛ هورندای و همکارش، ۱۹۷۰) در رابطه با اثر عوامل اقتصادی بر موفقیت تعاونی‌ها مطابقت دارد.

شکل ۱- الگوی پیشنهادی برای روابط مستقیم و غیرمستقیم عوامل آموزشی بر موفقیت

جدول ۳- تجزیه اثرات متغیرها بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) مورد مطالعه

متغیرها	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر غیرمستقیم اثر غیرعلی	اثر علی کل	ضریب همبستگی
بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های کار آفرینی	۰/۴۷	۰/۲۴	۰/۰۹	۰/۷۱	۰/۸۲**
بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های ارتباطی	۰/۳۸	۰/۲۲	۰/۱۴	۰/۶۰	۰/۷۴**
بهره‌مندی از دوره‌های آموزش فنی	۰/۵۸	۰/۱۵	۰/۰۷	۰/۷۳	۰/۸۰**
بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی نحوه‌ی همکاری	۰/۴۱	۰/۲۶	۰/۱۲	۰/۶۷	۰/۷۹**
آشنایی اعضا با اصول تعاونی	۰/۳۰	۰/۲۵	۰/۰۸	۰/۵۵	۰/۶۳**

بیشترین اثر غیرمستقیم مربوط به بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی نحوه همکاری است، که از طریق، تأثیر بر عوامل فرهنگی - اجتماعی و با ضریب مسیر ($P104 = 0/37$) باعث آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به مشارکت فعال و تمایل بیشتر به ارتباط و تعامل با تعاونی‌های دیگر به منظور کسب و استفاده از تجارب آن‌ها و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل فرهنگی - اجتماعی بر عوامل اقتصادی با ضریب مسیر ($P1210 = 0/25$) سبب افزایش تمایل به سرمایه‌گذاری بلندمدت و مشارکت اقتصادی بیشتر اعضاء و از طریق، تأثیر بر عوامل شخصیتی و با ضریب مسیر ($P94 = 0/34$) سبب افزایش علاقه و انگیزه و انعطاف‌پذیری و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل شخصیتی بر عوامل مدیریتی با ضریب مسیر ($P119 = 0/31$) سبب آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به سازماندهی و پاسخ‌گویی به اعضاء می‌گردد که در نهایت با جمع این تأثیرات غیرمستقیم نقش ویژه، بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی نحوه همکاری و تأثیر آن بر موفقیت تعاونی‌ها آشکار می‌گردد.

اثر غیرمستقیم دوم مربوط به آشنایی اعضاء با اصول تعاونی است، که از طریق، تأثیر بر عوامل فرهنگی - اجتماعی و با ضریب مسیر ($P105 = 0/32$) باعث آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به مشارکت فعال، همکاری بین اعضاء، اعتقاد و باور به فلسفه تعاون، ارتباط و تعامل با تعاونی‌های دیگر و استفاده از تجربیات تعاونی‌های دیگر و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل فرهنگی - اجتماعی بر عوامل اقتصادی با ضریب مسیر ($P1210 = 0/25$) سبب افزایش تمایل به سرمایه‌گذاری بلندمدت و مشارکت اقتصادی بیشتر اعضاء و از طریق، تأثیر بر عوامل شخصیتی و با ضریب مسیر ($P95 = 0/31$) سبب افزایش علاقه و انگیزه نسبت به کار گروهی و انعطاف‌پذیری بیشتر و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل شخصیتی بر عوامل مدیریتی با ضریب مسیر ($P119 = 0/31$) سبب آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به توسعه منابع انسانی، توجه به نظرات جامعه، سازماندهی و پاسخ‌گویی به اعضاء می‌گردد. مجموع این تأثیرات غیرمستقیم گویای نقش به‌سزای آشنایی اعضاء با اصول تعاونی در افزایش موفقیت تعاونی‌ها می‌باشد.

اثر غیرمستقیم سوم مربوط به بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های کار آفرینی است، که از طریق، تأثیر بر عوامل فرهنگی - اجتماعی و با ضریب مسیر ($P91 = 0/33$) باعث آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به ارتباط و تعامل با تعاونی‌های دیگر و استفاده از تجربیات تعاونی‌های دیگر و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل فرهنگی - اجتماعی بر عوامل اقتصادی با ضریب مسیر ($P1210 = 0/25$) سبب افزایش تمایل به سرمایه‌گذاری بلندمدت و مشارکت اقتصادی بیشتر اعضاء و از طریق، تأثیر بر عوامل شخصیتی و با ضریب مسیر ($P95 = 0/31$) سبب افزایش آگاهی، شناخت و تمایل نسبت به ابتکار و نوآوری، انعطاف‌پذیری در کار و ریسک‌پذیری و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل شخصیتی بر عوامل مدیریتی با ضریب مسیر ($P101 = 0/25$) سبب آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به توسعه منابع انسانی، مدیریت فرصت‌ها و تهدیدها، سازماندهی مناسب اعضاء، توجه به نظرات جامعه، مدیریت مناسب بین تولید و بازاریابی و پاسخ‌گویی مدیر به اعضاء می‌گردد. که در مجموع با احتساب تأثیرات غیرمستقیم بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های کار آفرینی روشن می‌گردد که بهره‌مندی از این دوره‌ی آموزشی در موفقیت تعاونی‌ها نقش مؤثری دارد.

اثر غیرمستقیم چهارم مربوط به بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های ارتباطی است، که از طریق، تأثیر بر عوامل فرهنگی - اجتماعی و با ضریب مسیر ($P102 = 0/26$) باعث آگاهی، شناخت بیشتر به مشارکت فعال، همکاری بین اعضاء، ارتباط و تعامل با تعاونی‌های دیگر و استفاده از تجربیات تعاونی‌های دیگر و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل فرهنگی - اجتماعی بر عوامل اقتصادی با ضریب مسیر ($P1210 = 0/25$) سبب افزایش آگاهی، شناخت نسبت به بازاریابی مناسب محصولات و مشارکت اقتصادی بیشتر اعضاء و از طریق، تأثیر بر عوامل شخصیتی و با ضریب مسیر ($P92 = 0/29$) سبب افزایش انعطاف‌پذیری در ارتباط و تعامل با تعاونی‌های دیگر و جامعه و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل شخصیتی بر عوامل مدیریتی با ضریب مسیر ($P119 = 0/31$) سبب آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به مدیریت مناسب بین تولید و بازاریابی، توجه به نظرات جامعه و پاسخ‌گویی به اعضاء می‌گردد. در مجموع مشاهده می‌شود بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های ارتباطی از طریق اثرات غیرمستقیم خود نقش ویژه‌ای در افزایش موفقیت تعاونی‌ها دارد.

اثر غیرمستقیم پنجم مربوط به اطلاع‌رسانی در رابطه با تکنولوژی و نوآوری‌ها است، که از طریق، تأثیر بر عوامل فرهنگی-اجتماعی و با ضریب مسیر ($P107 = 0/23$) باعث آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به ارتباط و تعامل با تعاونی‌های دیگر و استفاده از تجربیات تعاونی‌های دیگر و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل فرهنگی-اجتماعی بر عوامل اقتصادی با ضریب مسیر ($P1210 = 0/25$) سبب افزایش تمایل به بهره‌مندی از تسهیلات و اعتبارات دولتی، سرمایه‌گذاری بلندمدت و مشارکت اقتصادی بیشتر اعضا و از طریق، تأثیر بر عوامل شخصیتی و با ضریب مسیر ($P97 = 0/25$) سبب افزایش توانایی ریسک‌پذیری و انعطاف‌پذیری و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل شخصیتی بر عوامل مدیریتی با ضریب مسیر ($P119 = 0/31$) سبب آگاهی، شناخت نسبت به مدیریت فرصت‌ها، می‌گردد. که در نهایت با احتساب مجموع تأثیرات غیرمستقیم عوامل اطلاع‌رسانی در رابطه با تکنولوژی و نوآوری‌ها نقش آن در افزایش موفقیت در تعاونی‌ها آشکار می‌گردد. اثر غیرمستقیم ششم مربوط به کمک و اطلاع‌رسانی مهندسين کشاورزی است، که از طریق، تأثیر بر عوامل فرهنگی-اجتماعی و با ضریب مسیر ($P108 = 0/21$) باعث آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به مشارکت فعال، همکاری بین اعضا، اعتقاد و باور به فلسفه تعاون، ارتباط و تعامل با تعاونی‌های دیگر و استفاده از تجربیات تعاونی‌های دیگر و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل فرهنگی-اجتماعی بر عوامل اقتصادی با ضریب مسیر ($P1210 = 0/25$) سبب افزایش تمایل به سرمایه‌گذاری بلندمدت و بازاریابی مناسب محصولات و از طریق، تأثیر بر عوامل شخصیتی و با ضریب مسیر ($P98 = 0/23$) سبب افزایش علاقه و انگیزه نسبت به کار گروهی و ریسک‌پذیری و انعطاف‌پذیری بیشتر و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل شخصیتی بر عوامل مدیریتی با ضریب مسیر ($P119 = 0/31$) سبب آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به توسعه منابع انسانی، توجه به نظرات جامعه، مدیریت فرصت‌ها و تهدیدها، مدیریت مناسب بین تولید و بازاریابی می‌گردد. که در نهایت با در نظر گرفتن مجموع تأثیرات غیرمستقیم کمک و اطلاع‌رسانی مهندسين کشاورزی نقش ویژه‌ی آن در افزایش موفقیت تعاونی‌ها روشن می‌گردد.

اثر غیرمستقیم هفتم مربوط به شرکت در دوره‌های کارورزی است، که از طریق، تأثیر بر عوامل شخصیتی و با ضریب مسیر ($P96 = 0/39$) سبب افزایش روحیه کارآفرینی، علاقه به کار تولیدی، انگیزه برای کار تولیدی، توانایی ابتکار و نوآوری، وجود روحیه انعطاف‌پذیر در کار و توانایی ریسک‌پذیری و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل شخصیتی بر عوامل مدیریتی با ضریب مسیر ($P119 = 0/31$) سبب آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر نسبت به مدیریت فرصت‌ها و تهدیدها، سازماندهی مناسب اعضا، توجه به نظرات جامعه، مدیریت مناسب بین تولید می‌گردد. که در نهایت با در نظر گرفتن مجموع تأثیرات غیرمستقیم نقش ویژه‌ی شرکت در دوره‌های کارورزی بر افزایش موفقیت در تعاونی‌ها روشن می‌گردد.

آخرین اثر غیرمستقیم مؤثر بر موفقیت تعاونی‌ها مربوط به بهره‌مندی از دوره‌های آموزش فنی است، که از طریق، تأثیر بر عوامل فرهنگی-اجتماعی و با ضریب مسیر ($P103 = 0/12$) باعث آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر به ارتقاء دانش کاری و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل فرهنگی-اجتماعی بر عوامل اقتصادی با ضریب مسیر ($P1210 = 0/25$) سبب افزایش فنون بازاریابی مناسب محصولات و از طریق، تأثیر بر عوامل شخصیتی و با ضریب مسیر ($P95 = 0/31$) سبب افزایش روحیه کارآفرینی، علاقه و انگیزه برای کار تولیدی، توانایی ابتکار و نوآوری، انعطاف‌پذیری و ریسک‌پذیری و از طریق تأثیر واسطه‌ای عوامل شخصیتی بر عوامل مدیریتی با ضریب مسیر ($P119 = 0/31$) سبب آگاهی، شناخت و تمایل بیشتر مدیریت فرصت‌ها و تهدیدها و مدیریت مناسب بین تولید و بازاریابی می‌گردد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

در پژوهش حاضر، ابتدا با تعیین اثر عوامل آموزشی مؤثر بر موفقیت از دیدگاه اعضا تعاونی‌ها سعی بر آن بوده که درجه اهمیت این عوامل در موفقیت تعاونی‌های تولیدی (محصولات خارج از فصل) از دیدگاه خود اعضا مشخص گردد. لذا براساس یافته‌های جدول ۱ که حاصل دیدگاه اعضا در رابطه با اثر این عوامل بر موفقیت کاری است، عوامل آموزشی، بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های کار آفرینی، بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های ارتباطی، بهره‌مندی از دوره‌های آموزش فنی، بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی نحوه‌ی همکاری، با میانگینی در حد زیاد تا بسیار زیاد و عوامل

آموزشی، آشنایی اعضا با اصول تعاونی، شرکت در دوره‌های کارورزی، اطلاع‌رسانی در رابطه با تکنولوژی و نوآوری‌ها و کمک و اطلاع‌رسانی مهندسين کشاورزی، با میانگینی در حد زیاد مؤثر بر موفقیت تعاونی ارزیابی شده‌اند. با توجه به اهمیت برآورد شده، بر ضرورت توجه بیشتر و برنامه‌ریزی‌های مناسب‌تر - به نحوی که عوامل آموزشی مذکور در گروه‌های هدف (در مدارس و دانشگاه دانش‌آموزان، دانشجویان و دانش‌آموخته‌ها؛ در جامعه افراد جویای کار و نیز افراد داوطلب تأسیس تعاونی) مورد ملاحظه ویژه قرار گیرد - تأکید می‌گردد.

براساس یافته‌های جدول ۲ و بررسی ماتریس ضرایب همبستگی، بین تمامی متغیرهای مستقل، روابط مثبت و معنی‌دار برقرار است، بنابراین اثرات مثبت عوامل آموزشی و عوامل واسطه دیگر بر موفقیت تعاونی‌های تولیدی کاملاً آشکار است. با توجه به جدول ۳ و تحلیل اثر عوامل آموزشی بر موفقیت تعاونی‌ها با روش (Path Analysis) پیچیدگی‌های بیشتر این متغیرها بیشتر مشخص می‌گردد. بر مبنای الگوی پیشنهادی (شکل ۱) به خوبی پیچیدگی ارتباطات بین متغیرها که مؤید فرض عدم وجود رابطه‌ی ساده بین عوامل آموزشی و موفقیت است، مشاهده می‌گردد و مشخص می‌نماید این رابطه علی به صورت ساده نبوده و متغیرهای دیگری نیز به صورت واسطه در بین این متغیرها قرار دارند. بنابراین براساس الگوی پیشنهادی در این پژوهش مشاهده می‌شود که عوامل آموزشی بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های کار آفرینی، بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های ارتباطی، بهره‌مندی از دوره‌های آموزش فنی، بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی نحوه‌ی همکاری، آشنایی اعضا با اصول تعاونی، شرکت در دوره‌های کارورزی، اطلاع‌رسانی در رابطه با تکنولوژی و نوآوری‌ها و کمک و اطلاع‌رسانی مهندسين کشاورزی، الگوی پیچیده‌ای از این روابط را سبب می‌شوند. لذا بر اساس این روابط و توجه به این نکته که عوامل آموزشی در رابطه با تعاونی‌ها پیش‌نیاز محسوب می‌شود و کاملاً زیربنایی هستند و به منظور ارتقاء و بهبود کیفیت در تعاونی‌ها پیشنهاد می‌شود به منظور افزایش مشارکت فعال اعضا، تمایل اعضا به ارتقاء دانش کاری، تمایل به ارتباط و تعامل با تعاونی‌های دیگر و کسب تجارب آن‌ها، تمایل به ارتقاء و توسعه منابع انسانی، تمایل به سازماندهی مناسب، کمک در کسب و انتقال نظرات جامعه برای ارتقاء کیفیت محصولات، برقراری ارتباط مناسب بین تولید و بازاریابی، پاسخ‌گویی مدیر به اعضا، مدیریت فرصت‌ها و تهدیدهای موجود، تمایل اعضا به سرمایه‌گذاری بلندمدت و مشارکت اقتصادی، بکارگیری روش‌های مناسب در زمینه بازاریابی محصولات شرایط و زمینه بهره‌مندی از عوامل آموزشی مذکور، برای افرادی که اقدام به تأسیس تعاونی می‌نمایند، فراهم شود.

منابع:

۱. آقاجانی ورزنه، م. (۱۳۸۰). بررسی و ارزیابی فعالیتهای شرکت‌های تعاونی تولید روستائی استان اصفهان (۱۳۷۱-۱۳۵۱). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده کشاورزی، دانشگاه صنعتی اصفهان.
۲. ازکیا، م. غفاری، غ. (۱۳۸۳). جامعه‌شناسی توسعه. تهران: انتشارات کیهان. چاپ پنجم.

۳. امینی، ا. م. صفری شالی، ر. (۱۳۸۱). ارزیابی تأثیر آموزش در موفقیت شرکت‌های تعاونی مرغداران. علوم و فنون کشاورزی و منابع طبیعی، جلد ششم، شماره دوم. تابستان.
۴. امینی، ا. م. رضائی، م. احمدی، ع. (۱۳۸۱). بررسی نقاط قوت و ضعف آموزش‌های ارائه شده توسط اداره کل تعاون استان اصفهان.
۵. امینی، ا. م. رضائی، م. (۱۳۸۵). بررسی عوامل مؤثر در موفقیت شرکت‌های تعاونی کشاورزی مرغداران گوشتی استان اصفهان. علوم و فنون کشاورزی و منابع طبیعی، سال دهم، شماره اول. بهار.
۶. امینی، ا. م. رضائی، م. (۱۳۸۶). بررسی علل و میزان موفقیت شرکت‌های تعاونی مرغداران تهران در استان‌های مازندران و گلستان. مجله علوم کشاورزی و منابع طبیعی، سال ۱۳، شماره ۲. خرداد و تیر.
۷. امینی، ا. م. زینل همدانی، ع. رضائی، م. (۱۳۸۷). ارزیابی مهم‌ترین مؤلفه‌های درون سازمانی در موفقیت شرکت‌های تعاونی مرغداران تهران. علوم و فنون کشاورزی و منابع طبیعی، سال دوازدهم، شماره چهارم و سوم (الف). بهار.
۸. ایوانی، ق. (۱۳۸۶). بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونی‌های تولید فرش دستباف شهرستان اسلام آباد غرب. پایان‌نامه کارشناسی ارشد توسعه روستایی. دانشگاه رازی.
۹. بلکبرن، د. (۱۳۸۰). بنیان‌ها و تحول فعالیت‌ها در ترویج کشاورزی. ترجمه: دکتر سید جمال فرج اله حسینی. تهران: مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی.
۱۰. چوپانی، غ. (۱۳۷۷). تحلیل کارکرد بازاریابی شرکت‌های تعاونی روستایی و ارتباط آن با توسعه روستایی: مطالعه موردی کازرون. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس.
۱۱. دعائی، ح. (۱۳۷۴). مدیریت منابع انسانی. مشهد: دانشگاه فردوسی.
۱۲. رضازاده صابر، ف. (۱۳۷۹). راه‌کارهای توسعه‌ی کارآفرینی زنان در ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مدیریت صنعتی، سازمان مدیریت صنعتی.
۱۳. سرسختی عراقی. (۱۳۷۴). عوامل اجتماعی مؤثر بر عملکرد سازمانی سازمان‌های تعاونی صیادی در استان بوشهر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی.
۱۴. سیلوارجو، آر. (۱۳۸۴). بی‌تفاوتی اعضا و عوامل مؤثر بر عدم مشارکت آن‌ها در فعالیت تعاونی. ماه‌نامه تعاون، بهمن، شماره ۱۷۳.
۱۵. شعبانعلی فمی، ح. چوب‌چیان، ش. رحیم‌زاده، م. رسولی، ف. (۱۳۸۵). شناخت و تحلیل سازه‌های موفقیت شرکت‌های تعاونی زنان در ایران. فصلنامه مطالعات زنان. سال چهارم، شماره دوم، تابستان و پاییز.
۱۶. شیرانی، ع. (۱۳۶۸). اصول سازماندهی و مدیریت در تعاونی‌ها. تهران: سازمان مرکزی تعاون کشور.
۱۷. شیرزادی، ح. (۱۳۸۲). بررسی دیدگاه‌های دانشگاهیان علامه طباطبایی نسبت به عواملی که بر میزان و ارتقای بهره‌وری در تعاونی‌های مصرف دانشگاه نقش دارند. تهران: دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی.
۱۸. صفری شالی، ر. (۱۳۸۰). بررسی فعالیت‌ها و عملکرد شرکت‌های تعاونی کشاورزی مرغداران استان تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده کشاورزی، دانشگاه صنعتی اصفهان.
۱۹. کاری، هری ا. (۱۳۸۱). ارتباطات در ترویج. ترجمه: دکتر محمد چیدری و مهندس رضا موحدی. تهران: مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی.
۲۰. کرم‌پورگتایی، ح. (۱۳۸۱). تعیین و تحلیل شاخص‌های عملکرد شرکت تعاونی روستایی در شهرستان بابل. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
۲۱. کلانتری، خ. (۱۳۸۷). پردازش و تحلیل داده‌ها در تحقیقات اجتماعی - اقتصادی. تهران: فرهنگ صبا. چاپ سوم.

۲۲. مرادی نژاد، ه. شعبانعلی فمی، ح. ایروانی، ه. حسینی، م. کافی، م. (۱۳۸۶). تحلیل موانع توسعه کارآفرینی در واحدهای تولیدی گلخانه‌ای در ایران. مجله علوم کشاورزی ایران. ویژه اقتصاد و توسعه کشاورزی. شماره دوم. دوره ۲-۳۸.
۲۳. مرادی نژاد، ه. ایروانی، ه. شعبانعلی فمی، ح. حسینی، م. کافی، م. (۱۳۸۶). تحلیل سازه‌های مؤثر بر توسعه کارآفرینی در واحدهای تولیدی گلخانه‌ای در ایران. مجله علوم کشاورزی ایران. ویژه اقتصاد و توسعه کشاورزی. شماره دوم. دوره ۲-۳۸.
۲۴. مرادی نژاد، ه. ایروانی، ه. شعبانعلی فمی، ح. حسینی، م. کافی، م. (۱۳۸۷). تحلیل عوامل محیطی مؤثر بر موفقیت کارآفرینان واحدهای تولیدی گلخانه‌ای در ایران. مجله علوم کشاورزی ایران. ویژه اقتصاد و توسعه کشاورزی. شماره اول. دوره ۲-۳۹.
۲۵. معصومی، ع. (۱۳۶۷). بررسی اثرات اجتماعی، اقتصادی تعاونی‌های تولید روستایی. شیراز: سازمان کشاورزی استان فارس.
۲۶. مقیمی، م. زالی، م. (۱۳۷۹). بررسی موانع کارآفرینی در صنعت کشور و ارائه راه‌کارهای اساسی جهت توسعه‌ی کارآفرینی، جهاد دانشگاهی.
۲۷. ملک محمدی، ا. (۱۳۷۲). مبانی ترویج کشاورزی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
۲۸. ناهید، م. (۱۳۴۶). نقش شرکت‌های تعاونی در پیشرفت و توسعه کشاورزی. انتشارات دانشگاه تهران.
۲۹. نظام‌شهبیدی، م. علی‌زاده اقدم، ر. (۱۳۷۸). اصول مدیریت تعاونی‌ها. تهران: نشر لادن.
۳۰. وزرات تعاون، معاونت تحقیقات، آموزش و ترویج، دفتر آموزش. (۱۳۸۳). پیشرفت و توسعه تعاونی‌ها. ترجمه: اصغر بیات. تهران: انتشارات پایگان.
۳۱. وزرات تعاون معاونت تحقیقات آموزش و ترویج. (۱۳۸۵). مدیریت منابع انسانی در تعاونی‌ها - نظریه، فرآیند و اجرا. ترجمه: اصغر بیات. تهران: انتشارات پایگان.
۳۲. وزرات تعاون، معاونت تحقیقات، آموزش و ترویج. (۱۳۸۵). اصول و رویکردهای تعاون در قرن بیست و یکم. ترجمه: مرجانه سلطانی. تهران: انتشارات پایگان.
33. Australian Agricultural Concil (AAC) (1988), Working play on Agricultural Co-operative, Agricultural Co-operative in Australia, SCA Technical Report Series, Canberra.
34. Amini, A.M & Hamedani, Z.A & Ramezani, M. (2008). Assessmet of the most Importtan Intra-Organizational Factors on Success of the Tehran's Poultry Agricultural Cooperatives .J.Sci.Technol. Agri. Natural Res., 12(1).
35. Amodeo, N.P., (2001). Be more cooperative to be more cooperative. J. Agricul. Cooperation, 29(2):115-124.
36. Beaver, G. (2002). Small Business, Entrepreneurship and Enterprise Development. London, UK: Financial Times/Prentice-Hall.
37. Bhuyan, S. (2000). Grower and manager issues in fruit and vegetable cooperatives, Annual Meeting, Available at Internet: <http://www.agecon.kus.edu/accc/ncr194>.
38. Bhuyan, S. & F. Olson. (1998). Potential role of nonagricultural cooperatives in rural development: A report on focus group studies conducted in rural North Dakota, Ag. Econ, Research Report No.383, Dept. of Agricultural Economics, North Dakota State University, Fargo, ND, January.
39. Bruynis, C & Goldsmith, P.D & Hahn, D.E & Taylor, W. J. (1997). Critical success factors for emerging agricultural. Marketing cooperatives. Journal of cooperatives. 16. pp: 14-24.
40. Carlo R, D. Weatherspoonb, C. Petersonb, M. S. (2000). Effects of manager's power on capital structure: a study of Italian agricultural cooperatives, International Food and Agribusiness Management Review.

41. Chandrasekera, C.H.M.T & Colombo, S.L. (1990). Fishery Cooperatives in Asian Countries. This paper has been prepared under the contract offered by the Regional Office for Asia and the Pacific. (RAPA).
42. Cobia, D. W & Novarro, L. A. (1972). How members feel about cooperatives, Ag. Econ. Research Report 86, Department of Agricultural Economics, North Dakota State University, Fargo, ND.
43. Didi, B. (2004). Short communication fishing cooperatives participation in managing nearshore resources: The case in Capiz, central Philippines, Fisheries Research.
44. Erdman, D. & Dennis E. Coates. (2005). "The Genesis of Train-to-Ingrain." Interview (Audio). Retrieved from (<http://www.train-to-ingrain.com/resources/genesis.asp>).
45. Gabriel, S. J. (2002). "Belize Rural Woman's Association Revolving Loan Fund and Woman's Cooperatives." United Nations Development Programme Report. New York, NY, USA: United Nations.
46. Hakelius, K. (1996). Cooperative values – farmer's cooperatives in the minds of the farmers, Dissertation No. 23. Uppsala: Swedish University of Agricultural Sciences.
47. Harda, N. (2003). "Who Succeeds As an Entrepreneur? An Analysis of the Post- Entry Performance of New Firms in Japan." Japan and the World Economy 15(2). Pp: 211–222.
48. Hornaday, J. A & Bunker, C. S. (1970). The nature of the entrepreneur, Personnel Psychology, 23. 47-54.
49. Hornsby, J. S & Naffziger, D.W. & Kuratko, D. F. & Montagno, R. V. (1993). An interactive model of the corporate entrepreneurship process. Entrepreneurship Theory and practice. 17(2), 29-37.
50. James, k. N & Isaac K. (2005). An Analysis of Success, Failure and Demand Factors of Agricultural Cooperatives in Kenya. Strategies and Analysis for Growth and Access. February, 2005.
51. John, L. J, Adrian & T, W. G. (2001). Agricultural cooperative managers and the business environment, Journal of Agribusiness.
52. Kelsey, K. D. (2008). Do Workshops Work for Building Evaluation Capacity Among Cooperative Extension Service Faculty? Journal of Extension. Vol. 46. No. 6. Article Number 6RIB.
53. Lumpkin. G. T & Dess, G. G. (1996). Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance. Academy of Management Review, 21 (1), 135-172.
54. Narayan, D. (1995). The contribution of people's participation: Evidence from 121 rural water supply projects, International Bank for Reconstruction and development, Washington, DC.
55. Prakash, D. (1994). Our Civil Society Co-operatives, International Cooperative Alliance.
56. Ramezani, M. & A.M. Amini. (2007). Study of Effective Factors on Success of Poultry-Farm Cooperatives in Isfahan Province. Cooperatives and innovation influencing the social economy. Saskatoon, Canada.
57. Robertson, M. et al. (2003). Barriers to start-up and their effect on aspirant entrepreneurs, Education & Training, Volume. 45 N. 6. PP: 308-316.
58. Russoa. C. D & Weatherspoonb, C & Petersonb & Sabbatinia, M. (2000). Affects of manager's power on capital structure: a study of Italian agricultural cooperatives. Intl. Food and Agribusiness Manage. Rev., 3: 27-39.
59. Shaver, K. G. & Linda R. Scott. (1991). "Person, Process, Choice: The Psychology of New Venture Creation." Entrepreneurship theory and practice 16(2):23–45.
60. Shufang, Z. & P. Leonard. (1998). Co-operative organization in rural Canada and the agricultural co-operative movement in China: A comparison centre for the study of co-operatives University of Saskatchewan, Saskatoon, SK.

61. Tervo, H. & H. Nittykangas. (1994). The impact of unemployment on new firm formation Finland International small business Journal, 13 (1), 38-53.
62. Timmons, J. A. (1987). Trends small business management and entrepreneurship education in the United States Entrepreneurship Theory & Practice, 15, (3), 25-39.
63. Wandsworth, J. (2001). Keep the Co-ops Candle Burning, Effective Member Relation Essential to keep Co-op Spirit Olive & Kicking, Rural Cooperative.
64. Watson, K. S & Hogarth -Scoh. & Ulitson, N. (1998). small business Start-ups: success factors and support implications, International Journal of Entrepreneurial Behavior and Research, Vol. 4. NO: 3. pp 217-238.
65. http://www.FAO.org/rural_cooperative/

Examination and identification of key education factors in success of production cooperatives

Sh. Karami and Dr. H. Agahi

Abstract

Cooperative thought is assumed as the old heritage of Iranians and is intermingled with cultural aspects with authentic role in resolution of communities' problems. Moreover, it seems unavoidable to rely not merely on ordinary training but conscious educational plans have to be convened towards realizing the cooperative objectives. This research is going to examine the key factors affecting success of cooperatives using 220 members' perceptions in Kermanshah province. The required data were collected via questionnaire distribution whose validity was achieved by an expert's panel and its reliability came up with Cronbach's Alpha coefficient as 0.87. Effective factors on production cooperatives success were identified through factor analysis method. Other factors including personality, educational, cultural and social, managerial, and economic factors were investigated by certain analytical methods and SPSS. Findings disclosed that apart from direct impacts of educational factors on cooperatives' success, they would impart indirect effects in terms of socio-cultural, managerial and economic mechanisms. As a whole, direct and indirect impacts of educational factors have substantial roles in success of production cooperatives.

Key words: Educational factors, Cooperatives' success, Impacts, Factor analysis,